

bones bases i això es fa evident quan veiem peces raríssimes, algunes d'elles només vistes en dibuix, ara reproduïdes en fotografia i en diversos exemplars. O amb les innombrables varietats inèdites, tant en marques com en tipologia.

En encarar el treball interpretatiu, l'autor tampoc no s'ha quedat a mig camí. Ha enfocat decididament el difícil tema dels mestres de seca i les seves marques i, després d'una àmplia recopilació de les diferents opinions, s'ha arriscat a aplicar el seu propi criteri. Tampoc no ha defugit altres temes compromesos, com el tema de les medalles-moneda, i ha sabut prescindir, en la major part dels casos, d'aventures sense horitzó, com les varietats de llegenda, que ja sabem que no segueixen normes precises. Per contra, ha fet un treball molt acurat pel que fa, no tant sols a les marques, sinó als elements iconogràfics, que sovint aporten dades de cronologia i ordenació.

Ja es veu, doncs, que s'ha realitzat un gran avanç en tots els ordres i que des d'ara tenim un nou treball de síntesi i una obra de referència. Perquè a l'hora d'interpretar, moment delicat quan la feina de base ha estat feta, hem vist que ha sabut aplicar bons criteris. Això és essencial si no volem malmetre tota la feina de base. Cal felicitar, doncs, l'autor i recomanar a tots els numismàtics una nova obra que ja és una fita de la numismàtica catalana.

M. de Crusafont

MODERN I CONTEMPORANI

SANAHUJA, X. / JARABO, I., "Las emisiones de medios reales de plata en Sevilla bajo Carlos II. Tres tipos inéditos (1680-1683)", *Numisma* 259, Madrid, 2016, p. 193-202.

Els autors presenten tres tipus monetaris inèdits del regne de Castella, de la seca de Sevilla, encunyats entre 1680 y 1683, durant els primers anys de la reforma iniciada a mitjan regnat de Carles II per a estabilitzar la moneda de billó i reduir el sobrepreu de la moneda de plata castellana. Es tracta d'un mig ral amb el monograma inèdit de CAROLVS, un altre amb les lletres RX com a element central del camp de l'anvers, i un escut d'or batut reaprofitant els encunys del primer tipus descrit de mig ral. Aquests nous mitjos rals identificats es corresponen encara amb el sistema antic de plata forta establert metrològicament per la pragmàtica de Medina del Campo (1497) i tipològica pel decret de la Nueva Estampa (1566), i no pas amb el nou sistema de plata lleugera introduït a Castella a partir de 1686.

ANS